

Simon Rutar je bil rojen Primorec. Luč sveta je zagledal l. 1851. pod Krnom na Primorskem. Kot profesor je služboval več let v Dalmaciji, od l. 1888.

Simon Rutar.

pa na realki in gimnaziji v Ljubljani, kjer je nenadoma umrl dne 3. velikega travna 1903. Tistega dne zvečer se mu je namreč na njegovem stanovanju vnela obleka, in zaradi hudih opeklin je umrl še tisto noč. Tako je imelo njegovo delavno življenje žalosten konec. Rutar je preiskoval najstarejšo in novo dobo slovenske zgodovine, nabiral in preiskoval narodne pripovedi in pesmi, ocenjal zgodovinske spise ter nam napisal celo vrsto zemljepisnih del. Rutar je pisal v najrazličnejše časopise in knjige. Število njegovih spisov je ogromno. Potoval je tudi po Italiji, Grškem in Turškem ter po Mali Aziji.

Slovenski narod žaluje ob preranih grobovih svojih dveh vrlih sinov — Vrhovca in Rutarja — ki sta vse

svoje življenje posvetila povzdigi slovenskega imena, držeč se znanega reka: „Biti slovenske krvi bodi Slovencu ponos!“

Z njiju bogatimi deli pa bosta živeli tudi njiju imeni!

Iz mladih dni.

Spisal *Samko Cvetkov.*

Spominjate se, da sem napisal črtico o pomladanskem večeru. Pisal sem jo kot pismo Anici, na pismo mi je Anica odgovorila:

Fran!

Pisal si mi o pomladi, ki je podoba mladosti. Kot odgovor na Tvoje pismo Ti hočem pisati o svojem najlepšem dnevu.

Človek ima srečne in nesrečne dni. Nesrečnih se spominja z žalostjo in nevoljo in jih izkuša pozabiti, če se le da. Srečne pa si kliče vedno v spomin in rad se mudi pri takih spominih, ki mu radujejo srce in vedre čelo; rad se spominja dni, v katerih je storil kaj dobrega, spomini so mu prijetni . . . Vidiš, Fran, tudi jaz sem taka: nesrečo, če le morem, pozabim; sladki pa so mi spomini na zlate ure, ki sem jih prebila v sreči.

Maj je trosil svoje dari po božji zemljici; hodila sem takrat v šolo četrto leto, majhna sem še bila in komaj sem videla na mizo, kjer so bile pripravljene slaščice zame, ako sem bila pridna v šoli in če sem slušala dobro mamico, ki me je imela in me ima tako rada... Zvedela sem v šoli, da se bomo pričeli pripravljati za prvo sv. obhajilo; takrat sem bila jako vesela in šla sem hitro domov, da povem mamici.

Hodila sem pridno k izpraševanju in dobila kot najpridnejša učenka prva listek. Vsa sem bila srečna... Mamica me je objela in me poljubila na čelo.

Proti koncu meseca maja je imelo biti obhajilo. Težko, težko sem pričakovala določenega dneva; izpraševala sem mamico o vsakršnih stvareh, samo da bi čas hitreje potekel in bi prej prišel zaželeni dan.

In prišel je... Solnčni žarki so ravno pošegetali zaspano luno, da je obledela in zbežala v gorko posteljico, iz katere je solnce pravkar vstalo, ko me je mamica poklicala. Zvonovi so zvonili praznično, bila sem tako vesela kakor še nikdar poprej.

Mamica mi je spletla lase prav lepo, da so zakrivali sence in se ovijali okolo glave kakor venec, na levo stran v lase pa mi je zateknila eno samo belo rožo, samo belo rožo — znamenje nedolžnosti... Oblekla sem belo obleko, vzela molitvenik in šla v cerkev, starejša sestra me je spremila.

Poslušala sem pazno gospoda kateheta, ki nam je govoril. Izkušala sem si vtisniti v spomin njegove nauke. Med mašo pa nam je podelil sv. obhajilo...

Prišla sem domov. In tu, Fran, kako veselje! Naproti mi je prišel srečni oče, ki se je vrnil iz tujine, kjer je bil že več let po kupčiji. Vrnil se je ravno ta dan, ne vede, da prejmem prvo sv. obhajilo. Svečanost in veselost dneva se je s tem še povečala, in ta dan mi ostane v najslajšem spominu.

V fej sladki veri Te prijazno pozdravlja

Anica.

Na polju.

Po polju, glej, žita šumijo,
kar zreš tu, vse tvoj je zaklad;
pa reci, pa reci, škrjanček,
da nisi ti najbolj bogat.

Vsa širna poljana tvoj grad je,
in streha prečisto nebo,
dragulji so rosne ti kaplje,
in klasje — rumeno zlato.

Kaj hočeš še več, moj škrjanček.
le dvigni se, pesem zapoj;
priroda se koplje vsa v žarkih,
in v žarkih blišči domek tvoj...

Strninski.

